

Priprava usposabljanja s področja čiste energije

Članek N. Packerja z Univerze v Staffordshiru, VB, marec 2012.

Pregled

Promocija zelene politike in njenega pomena za trajnostno rast sta razširjena po vsej Evropi. Lahko rečemo, da ima prenos njenih visokih ciljev v usposabljanja z *integracijo* okoljske vzgoje še dolgo pot do cilja, saj se napredek med državami članicami EU močno razlikuje. Ker se vsi zavedamo globalnega segrevanja, se večina držav osredotoča na usposabljanje za doseganje nižjih emisij ogljika in zlasti na prizadevanja za izboljšanje energijske učinkovitosti ter uporabo obnovljivih energetske virov.

Velikopotezno uvajanje tehnologij za zagotavljanje čiste energije zahteva sodelovanje inženirjev za raziskave in razvoj, strokovnjakov za načrtovanje, dobavne verige za proizvedene izdelke in mrežo usposobljenih inštalaterjev/upravljalcev z najnovejšimi znanji in usposabljanji na področju trajnostnega razvoja.

V času pisanja tega članka veččine na tem področju usposabljanja in osveščanja žal niso zadostne (prisotna je t. i. »vrzel v okoljski vzgoji«).

Nekateri razlogi so prisotni pri vseh programih usposabljanja delovne sile, npr. neustrezni veččine in sredstva za usposabljanje, pomanjkanje finančnih sredstev itd.

Usposabljanje s področja čiste energije pa morda močnejše od katerih koli drugih vrst usposabljanja urejajo zakonodaja in predpisi, zato je morda odvisno od mednarodnih sporazumov in njihove uvedbe v državna določila in postopke. Torej si bo država ali zvezna država, ki je močno predana omejevanju podnebnih sprememb, verjetno tudi sama močnejše prizadevala za namestitvev sistemov za pridobivanje energije iz obnovljivih energetske virov, s čimer bo ustvarila zeleni trg dela in bo zato potrebovala delovno silo za doseganje svojih ciljev.

Uvajanje zelenih ciljev in politik navadno traja precej dolgo, zaradi česar so morda nezanimivi za tržišče in za razliko od številnih drugih sektorjev s področja čiste energije odvisni od vladnih spodbujevalnih ukrepov. Žal pa morajo tudi vlade pogosto izbirati med okoljskimi cilji ter vrsto drugih socialnih in ekonomskih politik.

V državah z uspešnimi programi usposabljanja s področja čiste energije ti navadno temeljijo na partnerstvu med podjetji, izobraževalnimi ustanovami, drugimi ponudniki usposabljanj in vlado.

Financiranje usposabljanj na področju okoljske vzgoje

V Evropi je bilo več virov javnih financ uporabljenih za podporo sektorju za okoljsko usposabljanje. Spodaj je naštetih nekaj primerov:

- **Evropski socialni sklad (ESS)** je pristojen za spodbujanje gospodarske in socialne kohezije z zmanjševanjem razlik v življenjskem standardu med najmanj in najbolj razvitimi regijami. Strategija sklada v usposabljanju, izboljševanju dostopa do usposabljanja in posledično izboljšanju možnosti za zaposlitev vidi enega svojih ključnih orožij. Proračun ESS bo v letih 2007–2013 znašal prek 10 milijard evrov. Določen del sredstev je namenjen neposredno usposabljanju na področju okoljske vzgoje.
- **Evropski razvojni sklad (ERS)** je pristojen za »zmanjševanje gospodarskih razlik znotraj držav članic in med njimi s spodbujanjem ponovne oživitve gospodarstva in zaščito delovnih mest«.
- **Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)** je pristojen za »izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva, okolja in podeželja, kakovosti življenja ter upravljanje gospodarske politike na podeželju«.
- **Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji (ESPG)** je pristojen za »pomoč presežnim delavcem, zlasti v regijah in sektorjih, ki so zaradi izpostavljenosti globalizaciji gospodarstva v neugodnem položaju. Njegov potencialni letni proračun znaša 500 milijonov evrov, ki so namenjeni pospeševanju ponovnega zaposlovanja delavcev«.

Zasnova usposabljanja s področja čiste energije

Po opredelitvi lokalnih zahtev za usposabljanje s področja čiste energije v določenem sektorju je treba pri vseh programih vzgoje in usposabljanja upoštevati splošne strukturne parametre in vprašanja, ki jih je treba obravnavati *pred* določitvijo podrobne tehnične vsebine. Ti so:

- **Akreditiranje:** Ali mora usposabljanje potrditi javna ustanova, zasebni sektor ali pa ne potrebuje akreditacije? Ali bodo pridobljene kvalifikacije priznane na ravni sektorja oz. regionalni/državni ravni?
- **Ocenjevanje:** Kako bo učenje ocenjeno (vprašanja izbirnega tipa, omejen čas, pisni izpiti, praktični preizkusi, samoocenjevanje, brez ocenjevanja itd.)?
- **Ponudnik usposabljanja:** Ali bodo usposabljanje izvajale javne ustanove, npr. centri za visokošolsko in dodatno izobraževanje, zasebne izobraževalne ustanove ali industrijske organizacije?
- **Način izvajanja:** Bo izvajanje potekalo v obliki predavanj, seminarjev, vaj, učenja na daljavo, spletnega ali praktičnega učenja?

- **Trajanje:** Kako dolgo bo potekalo usposabljanje in po kakšnem vzorcu, npr. kot enodnevno izobraževanje, izobraževanje v sklopu delovnih obveznosti, po semestrih ali letnikih? Ali bo udeležencem pri daljših usposabljanjih na voljo nastanitev?
- **Osnovna ali nadaljevalna usposabljanja:** Ali je tečaj namenjen predvsem nadgradnji znanja ali pridobivanju novih veščin?
- **Financiranje in cene:** Ali bodo udeležbo na tečaju morali plačati udeleženci sami, bo za to poskrbelo podjetje ali bo financiranje zagotovljeno iz državnega/regionalnega sklada?
- **Predhodno znanje:** Ali bo za udeležbo na izobraževanju potrebna določena stopnja izobrazbe ali predhodne strokovne veščine? Ali mora biti udeleženec zaposlen ali je tečaj zasnovan zlasti kot pomoč brezposelnim pri iskanju dela?
- **Poklicna funkcija udeleženca:** Kakšno vlogo igra poklic udeleženca (tehnični vodja, načrtovanje/priprava politik, oblikovalec, upravljavec, inštalater, administrativni uslužbenec/uslužbenec na oddelku za poslovno podporo, uslužbenec službe za pomoč uporabnikom itd.)?
- **Spremljanje:** Kako bo opredeljena uspešnost usposabljanja v smislu pridobljene izobrazbe ali veščin (število udeležencev, učenje s ponavljanjem, vprašalniki za delodajalca/zaposlenega itd.)?
- **Promocija:** Kako bosta potekala trženje in oglaševanje tečaja (lokalno, po vsej državi, s pomočjo družbenih omrežij, prek spleta itd.)?
- **Izboljšanje udeležbe in dostopnosti:** Ali je usposabljanje prirejeno po meri, je na voljo določenim ciljnim skupinam ali komur koli?

Sklepne misli

Kot vsi načrti za usposabljanje mora biti tudi usposabljanje s področja čiste energije usmerjeno v izpolnjevanje povpraševanj in zahtev.

Delovna mesta, povezana z energijo iz obnovljivih energetske virov, niso nujno vsa ustvarjena nanovo. V številnih primerih bo usposabljanje s področja čiste energije zagotovilo nadgradnjo znanj obstoječe delovne sile z namenom zagotavljanja konkurenčnosti na hitro spreminjajočem se trgu.

Zaposleni naj bi v najboljšem primeru usposabljanja s področja okoljske vzgoje sprejemali kot vsako drugo nadaljevanje poklicnega razvoja. Z novimi znanji lahko dopolnijo že obstoječa ali nadomestijo druga znanja, ki jih je s tehničnega vidika že povozil čas.

Podjetja so po naravi naklonjena *zelo* ozko usmerjenim usposabljanjem svojih zaposlenih, pri katerih bi pridobili veščine, ki bi jih lahko pri delu uporabili *že naslednji dan*. Da pa bi usposabljanja s področja čiste energije začela ceniti tudi *delovna sila*, morajo pridobljene veščine omogočati njihov prenos med sektorji ter morajo biti priznane v lastnem in drugih sektorjih.

Zato kakovostna usposabljanja stremijo k potrjevanju in/ali akreditiranju v sektorjih, ki vključujejo industrijske organizacije, državne ustanove in strokovne izobraževalce z namenom zagotavljanja kakovosti in primernosti za predvideni namen.

Nadaljnji priporočeni viri in raziskave

Družba za raziskave in svetovanje ECORYS, »Programi za promocijo okoljske vzgoje« 2010_
<http://www.ecorys.com/>

Mednarodna organizacija dela, »Veščine za zelena delovna mesta« 2010

<http://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/lang--en/index.htm>

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/16439.aspx>

http://www.unep.org/labour_okolje/pdf/Greenjobs/UNEP-Green-Jobs-Report.pdf

Program Združenih narodov za okolje, »Zelena delovna mesta – do spodobnega dela v svetu s trajnostno nizkimi emisijami ogljika«. 2008.

<http://www.umwelterziehung.de/> Nemško združenje za okoljsko izobraževanje

http://europa.eu/legislation_summaries/ (ERS, EKSRP, ESPG)

Neil Packer je strokovni inženir in višji predavatelj na Fakulteti za računalništvo, inženirstvo in tehnologijo Univerze v Staffordshiru v Veliki Britaniji. Že skoraj 20 let poučuje termodinamiko tekočin in okoljski inženiring, deluje pa tudi kot svetovalec za **NIZKOOGLJIČNE TEHNOLOGIJE**, pri čemer podjetjem, industrijskim organizacijam in lokalnim oblastem ponuja številne storitve s področja energetike.

Podatki za stik:

Fakulteta za računalništvo, inženirstvo in tehnologijo

Univerza v Staffordshiru

Beaconside, Stafford, ST18 0AD

Tel.: +44 (0)1785 353243

E-pošta:n.packer@staffs.ac.uk

Te informacije so predstavljene kot del projekta za prenos sistemov obnovljivih virov energije (RETS), ki ga Evropski sklad za regionalni razvoj financira v sklopu programa INTERREG IVC. Čas trajanja projekta je od januarja 2010 do decembra 2012. Za več informacij in sodelovanje v naši spletni skupnosti obiščite: <http://www.rets-community.eu/>

www.cibsetraining.co.uk